

**ПРАВИЛНИК
О ПОСТУПКУ УТВРЂИВАЊА НЕАКАДЕМСКОГ ПОНАШАЊА
У ИЗРАДИ ПИСАНИХ РАДОВА**

(„Гласник Универзитета у Београду“ бр. 193/16, 196/16, 197/17, 199/17, 203/18, 206/18, 212/19,
214/20 и 229/21)

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Предмет

Члан 1.

(1) Овим правилником ближе се уређује поступак утврђивања неакадемског понашања на Универзитету у Београду и факултетима и институтима у његовом саставу (у даљем тексту: Универзитет) предвиђеног Кодексом професионалне етике Универзитета у Београду (у даљем тексту: Кодекс), а који се примењује на све писане радове наставног и научног особља и студената Универзитета (дипломски или завршни рад, мастер рад специјалистички рад, магистарски рад, докторска дисертација, рад у часопису, уџбеник, монографија, поглавља у зборницима и сл.), као и на извештаје о наставном и научноистраживачком раду.

(2) Поступак утврђивања неакадемског понашања предвиђен овим правилником примењује се на плагирање, лажно ауторство, измишљање и кривотворење резултата и аутоплагирање.

Члан 2.

Мере изречене за неакадемско понашање из члана 1. став 2. овог правилника не ослобађају учиниоца евентуалне одговорности по законским прописима о заштити ауторских права и права интелектуалне својине, као и по другим основима.

II ПОСТУПАК УТВРЂИВАЊА НЕАКАДЕМСКОГ ПОНАШАЊА

Захтев за утврђивање неакадемског понашања

Члан 3.

(1) Захтев за утврђивање неакадемског понашања из члана 1. овог правилника (у даљем тексту: захтев) могу поднети запослени и студенти, органи и тела високошколских установа и научноистраживачких организација, као и друга физичка лица када постоји основана сумња да је рад другог лица настао као резултат неког од облика неакадемског понашања.

(2) Захтев мора бити образложен и мора да садржи доказе који указују на неакадемско понашање.

(3) Захтев мора да садржи личне податке и потпис подносиоца захтева, с тим да су ти подаци поверљиви, уколико подносилац то затражи.

(4) Захтев се подноси етичкој комисији чланице у којој је лице против кога се подноси захтев запослено или је било запослено, завршило студије, односно одбранило рад.

Поступање са неуредним захтевом

Члан 4.

(1) Непотпун и неуредан захтев вратиће се подносиоцу и одредити рок за отклањање недостатака.

(2) Уколико се у остављеном року не отклоне недостаци, решењем ће се одбацити захтев.

- (3) Захтев по којем није могуће поступати због ненадлежности одбацује се решењем
- (4) Захтев по предмету у коме је већ донета одлука надлежног органа одбацује се решењем.
- (5) Решење из ст. 2. и 3. и 4. овог члана доставља се подносиоцу захтева.

Поступак по захтеву

Члан 5.

- (1) Ако је захтев уредан, етичка комисија у року од 8 дана од дана његовог пријема доставља захтев лицу против кога је поступак покренут, ради писаног изјашњења у року од 15 дана.
- (2) У року од 8 дана од пријема писаног изјашњења из става 1. овог члана, уколико постоји основана сумња на постојање неакадемског понашања, етичка комисија доставља захтев наставно-научном већу ради именовања стручне комисије (у даљем тексту: Стручна комисија). Наставно-научно веће именује Стручну комисију на првој наредној седници и упућује захтев одговарајућем већу групације за именовање члана који је запослен на другој високошколској установи, као и Националном савету за високо образовање, ради именовања једног члана.
- (3) Стручну комисију из става 2. овог члана чине: два члана из одговарајуће или блиске научне области, која именује наставно-научно веће; један члан кога именује одговарајуће веће групације, који је запослен на другој високошколској установи и један члан кога именује Национални савет за високо образовање, који није запослен у матичној установи. У саставу Стручне комисије не могу да буду наставници или истраживачи који су претходно написали позитивну рецензију рада, ментор и чланови комисије за оцену и комисије за одбрану, као ни потписници званичних извештаја.
- (4) Стручна комисија врши процену оригиналности узимајући у обзир резултате софтверске анализе, уколико оцени да је то потребно, као и друге методе и стандарде, сходно специфичности научне области (увид у истраживачку документацију, као и увид у прикупљену односно коришћену грађу).
- (5) Стручна комисија може да затражи мишљење и од ментора, чланова комисије за оцену и комисије за одбрану, рецензента, одговарајућег већа научних области и других стручних лица и тела.
- (6) Стручна комисија у року од 60 дана од дана свог именовања доставља етичкој комисији образложено стручно мишљење. На образложени предлог Стручне комисије, овај рок у изузетним случајевима може бити продужен за додатних 60 дана.
- (7) На основу стручног мишљења из става 6. овог члана и изјашњења из става 1. овог правилника, Етичка комисија у року од 30 дана саставља Извештај са мишљењем и доставља га декану, односно наставно-научном већу уколико је захтев поднет против декана.
- (8) Уколико утврди постојање неакадемског понашања, етичка комисија може у оквиру Извештаја из става 7. овог члана предложити и да мере за повреду Кодекса буду изречене ментору, рецензентима и члановима комисија за писање извештаја о наставном и научноистраживачком раду.
- (9) Извештај из става 7. овог члана декан доставља наставно-научном већу, ради одлучивања.
- (10) На основу одлуке наставно-научног већа из става 9. овог члана којом је утврђено неакадемско понашање, декан, односно савет уколико је захтев поднет против декана, у року од 15 дана изриче мере у складу са чланом 19. Правилника о поступку утврђивања етичке одговорности на Универзитету у Београду.
- (11) По окончању поступка, ако оцени да пријава садржи елементе лажне пријаве, етичка комисија може да покрене поступак утврђивања одговорности за лажну пријаву или клевету.
- (12) Одлука из става 10. овог члана доставља се у писаном облику учесницима у поступку у року од 8 дана од дана доношења.

(13) Одлуке из става 10. овог члана достављају се, у року од осам дана од дана коначности, Националном савету за високо образовање.

Поступак по жалби

Члан 6.

(1) Лице против којег је изречена мера и подносилац захтева могу на одлуку из члана 5. став 10. овог правилника поднети жалбу у два штампана примерка (у даљем тексту: жалба) Одбору за професионалну етику Универзитета у Београду (у даљем тексту: Одбор), у року од 15 дана од дана пријема одлуке.

(2) Приликом разматрања жалбе, Одбор може да затражи и додатна објашњења од свих учесника у поступку и других стручних лица.

(3) У року од 120 дана од дана пријема жалбе, Одбор доноси одлуку којом потврђује или преиначује одлуку из члана 5. став 10. овог правилника, или је поништава и враћа на поновно одлучивање.

(4) Одлука из става 3. овог члана је коначна и доставља се жалиоцу, матичној установи и Националном савету за високо образовање.

(5) Уколико Одбор врати предмет првостепеном органу на поновно одлучивање, дужан је да својим решењем укаже првостепеном органу у ком погледу треба допунити поступак, а првостепени орган је дужан у свему да поступи по другостепеном решењу и да, у року који одреди Одбор донесе нову одлуку.

(6) Против нове одлуке лице против којег је изречена мера и подносилац захтева имају право на жалбу.

(7) Ако првостепени орган није донео одлуку у одређеном року, а Одбор нађе да за то постоје оправдани разлози, продужава рок за доношење одлуке за онолико колико је трајао оправдани разлог, а најдуже за 30 дана.

(8) Ако Одбор нађе да не постоји оправдани разлог због кога одлука није донета у одређеном року, он сам одлучује о управној ствари, у ком случају, уколико утврди да постоји неакадемско понашање, изриче меру предвиђену чланом 19. Правилника о поступку утврђивања етичке одговорности на Универзитету у Београду.

III ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА УТВРЂИВАЊЕ ОРИГИНАЛНОСТИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ И НА ОДУЗИМАЊЕ ЗВАЊА

Поступак утврђивања оригиналности докторске дисертације и одузимања звања

Члан 7.

(1) Захтев за утврђивање неакадемског понашања у случају докторске дисертације обавезно садржи следеће елементе:

- име, презиме, научно звање подносиоца захтева, с тим да су ти подаци поверљиви, уколико подносилац то затражи;
- образложене примедбе којима се доводи у питање оригиналност дисертације;
- материјалне чињенице којима се доказује да дисертација није оригинални научни рад;
- друге елементе за које подносилац захтева сматра да су од значаја за разматрање захтева.

(2) Мишљење Стручне комисије по захтеву из става 1. овог члана садржи:

- образложене примедбе на оригиналност дисертације;
- анализу и оцену оригиналности доприноса дисертације науци;

- оцену самосталности резултата научног рада објављених у дисертацији;
- закључак о оригиналности дисертације.

(3) О захтеву из става 1. овог члана решава се у складу са чл. 4.- 6. овог правилника.

(4) У случају коначне одлуке којом је утврђено да дисертација није резултат оригиналног научног рада, диплома о стеченом научном називу доктора наука оглашава се ништавом, у складу са законом.

(5) Даном оглашавања ништавости дипломе о стеченом научном називу доктора наука, лицу чија је диплома оглашена ништавом престају права и обавезе проистекле по основу стицања дипломе која је поништена.

(6) Лицу против којег је покренут поступак у складу са овим правилником, а није му издата диплома о стеченом образовању, иста се не може издати све до окончања поступка.

(7) Ако је коначном одлуком утврђено неакадемско понашање при изради докторске дисертације, лицу из става 6. овог члана диплома се не издаје, а податак о томе, као и одлука о поништавању дипломе се уноси у евиденцију факултета, односно Универзитета.

(8) По пријему одлуке Сената о поништавању дипломе и додатка дипломи, изборно веће факултета на коме је диплома стечена, доноси предлог одлуке о одузимања звања лицу из става 5. овог члана и упућује га Универзитету. Уз предлог одлуке доставља се и фотокопија одлуке о избору у звање које се одузима.

(9) Надлежно веће научних области, када се ради о звању доцента и ванредног професора, односно Сенат, када се ради о звању редовног професора, доноси одлуку о одузимања звања лицу коме је поништена диплома.

(10) Одлука из става 9. овог члана је коначна и доставља се факултету у року од 7 радних дана од дана доношења одлуке, ради спровођења процедуре у складу са прописима којима се регулише рад.

Поступак одузимања звања због изречене мере јавне осуде за остале повреде Кодекса

Члан 8.

(1) Ако се сазнају нове чињенице, односно појаве докази из којих произлази да у тренутку избора у звање кандидат није испуњавао услове прописане законом, односно ако се утврди да радови на основу којих је кандидат изабран у звање представљају резултат неакадемског понашања из члана 1. овог правилника, том кандидату може да буде одузето звање на Универзитету.

(2) Поступак одузимања звања из става 1. овог члана покреће декан, а спроводи се на начин који је предвиђен за стицање звања.

(3) Поступак одузимања звања покреће се против свих лица којима је изречена мера јавне осуде за повреду Кодекса професионалне етике.

Члан 8а.

(1) На основу коначне одлуке којом је утврђено да рад из члана 1. овог правилника (рад у часопису, уџбеник, монографија, поглавља у зборницима и сл.) није резултат самосталног рада или оригиналног научног рада, односно на основу коначне одлуке којом је лицу изречена мера јавне осуде, декан доставља Сенату предлог одлуке о одузимању звања лицу које је учинило повреду Кодекса у року од 15 дана, у електронској форми и у једном штампаном примерку.

(2) Сенат доноси одлуку о одузимању звања лицу коме је изречена мера јавне осуде.

(3) Лице којем је одузето звање одлуком из става 2. овог члана може да изјави жалбу Сенату у року од 8 дана од дана достављања одлуке.

(4) При одлучивању о жалби Сенат може да затражи да му факултет пружи додатна појашњења у року од 45 дана.

(5) Сенат о жалби одлучује у року од 45 дана од дана приспећа жалбе, изузев у случају обраћања факултету из става 4. овог члана, када о жалби одлучује на првој наредној седници по приспећу појашњења које му достави факултет.

(6) Одлука по жалби је коначна и доставља се факултету у року од седам радних дана, ради доношења одлуке о престанку уговора о раду услед одузимања звања.

IV ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Започети поступци

Члан 9.

Поступци започети пре ступања на снагу Кодекса и овог правилника окончаће се по одредбама Кодекса, Правилника о раду етичких комисија и Одбора за професионалну етику Универзитета у Београду и овог правилника.

Одлуком Уставног суда IУо-107/2020 („Сл. гласник РС”, бр. 79/22) утврђено је да наслов изнад члана 8. који гласи: „Поступак одузимања звања због изречене мере јавне осуде за остале повреде Кодекса” и одредбе чл. 8, 8а и 9. Правилника о поступку утврђивања неакадемског понашања у изради писаних радова („Гласник Универзитета у Београду”, бр. 193/16, 196/16, 197/17, 199/17, 203/18, 206/18, 212/19 и 214/20) нису у сагласности са Уставом и законом и да престају да важе даном објављивања те одлуке у „Службеном гласнику РС”, тј. 14. јула 2022. године.

Члан 9а.

Одредбе о оглашавању ништавости дипломе о стеченом научном називу доктора наука, сходно се примењују и у односу на дипломски или завршни рад, мастер рад, специјалистички рад и магистарски рад.

Члан 9б.

На сва питања рада етичке комисије и Одбора која нису посебно регулисана овим правилником, примењује се Правилник о поступку утврђивања етичке одговорности на Универзитету у Београду.

Ступање на снагу

Члан 10.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Гласнику Универзитета у Београду“.